

קובץ

הערות וביאורים

בתורת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

★

בפש"מ, רמב"ם, נגלה וחסידות

פרשת בשלח

שבת שירה

יו"ד שבט - ט"ו שבט

גליון י (תרמ"ט)

יוצא לאור על ידי

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

ברוקלין, ניו יארק

417 טרוי עוועניו

ה' תהא שנת נפלאות גדולות

צדי"ק שנה לכ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א

שנת חמשת אלפים שבע מאות וחמשים ושלוש לבריאה

ב"ה

פרשת בשלח

שבת שירה

יו"ד שבט - ט"ו שבט

ה' תהא שנת נפלאות גדולות

צדי"ק שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

תוכן הענינים

שיחות

4 בענין ברכות הנהנין

לקוטי שיחות

8 משיח בונה מקדש

חסידות

10 הוכחה להערת המערכת

11 הע' בד"ה באתי לגני תשי"ד

11 הע' בתניא פ"ה

נגלה

13 גט על תנאי

שונות

14 "משקפיו של אדמו"ר מוהר"ש"

15 ביאור לד"ה יביאו

16 אגרות קודש

17 ד"ה ולקחתם

19	הערה באוה"ת ויקרא
19	ארץ זית רענן
20	"מקום" או "מקור" הנובע?!
20	יוסף - יסו"א; יסו"ע
21	שנת"ל בלקו"ת
21	פי צו - פי זו?
22	אל - אצל
23	ובמק"מ מהרמ"ז שם
23	מבול - המקוה מ' סאה
24	נגלה ונסתר
25	צפור המדברת - בלק"א
25	לוח התיקון למפתח ענינים שבלקו"ת
26	קיצור מנהגי ט"ו בשבט ושבט שירה

מספר פאקסימיליא לשלוח הערות: 953-9720 (718)

ש י ח ו ת

בענין ברכות הנהנין

הת' יוסף יצחק הלוי לאבקאוסקי
≈ תלמיד בישיבה ≈

הנה איתא בגמ' ברכות (לה.) ת"ר אסור ליהנות מן העוה"ז בלא ברכה וכל הנהנה מן העוה"ז בלא ברכה מעל וכו' אמר ר' יהודה אמר שמואל כל הנהנה מן העוה"ז בלא ברכה כאילו נהנה מקדשי שמים שנא' לה' הארץ ומלואה וכו', וכת"י והארץ נתן לבני אדם אלא כאן קודם ברכה כאן לאחר הברכה, וכו', ושם בע"ב כאילו גוזל להקב"ה וכנס"י וכו'.

והנה מתוכן דברי הגמ' בזה דמדמה זה למעילה וגזילה, משמע לכ' דאיסור אכילה בלא ברכה אינה רק איסור גברא, שהאדם האוכל בלא ברכה עובר על איסור אבל המאכל עצמו היתר גמור היא, כ"א איסור חפצא בהמאכל עצמו, דהוי בגדר מאכל אסור (ועייג"כ בהמובא בשו"ת מנח"א ח"א סי' ס"ד, דמבואר דמדמי לגמרי למעילה, ועי' בשו"ת אבני"ז או"ח סי' ל"ז, וע"ע בקובץ מגדל אור ח"א ע' קל"ג מ"ש בזה ושי"נ, וע"ע בספר ציונים לתורה סי' שמחלק בזה (ע"פ דברי הצ"ח לברכות שם) בין ברכת הריח, דהוי רק בגדר חיוב על האדם, לשאר ברה"י, שהם בגדר מתיר מאיסור מעילה, ונ"מ לענין ספק בברכות, ע"ש)

ועפ"ז נסתפקו אחרונים אם אכל מצה בליל פסח ולא בירך לפניה (ברכת המוציא) אם יצא ידי חובתו או לא.

והנה ספק זה אפשר להסתפק לכ' מתרי טעמי, טעם אחד משום דבמצה בעינן שיהיה שלו "שאינ אדם יוצא ידי"ח במצה שאינה שלו" (עי' שו"ע אדה"ז סי' תנ"ד ס"ט ועוד), וא"כ לפי מה דמשמע מסוגיית הגמ' שקודם הברכה גוף המאכל אינו בגדר שלו (שלכן יש בזה איסור מעילה וגזילה וכו'), א"כ הי' צ"ל הדין שבלא ברכה אינו יוצא ידי"ח מצות מצה. וכפיה"נ שזהו יסוד הספק בספר פסקי תשובה סוף סי' ל"ח.

פרשת בשלה - שבת שירה - היי תהא שנת נפלאות גדולות 5

אבל בשו"ת האלף לך שלמה סי' שכ"א (שהובא בהשמטות שבתחלת ספר פסק"ת הנ"ל), שמסיק לדינא שאין אדם יוצא ידי"ח באופן זה, לכו עיקר טעמו (וכן מה דמדמה למצה גזולה) הוא מדין מצוה הבאה בעבירה, דכיוון דהוי איסור חפצא בגוף המאכל, הוי מצות האכילה מהב"ע ולא יצא. מ"מ חזינן דיש שני סברות לומר והאוכל מצה בליל פסח בלא ברכה לפניו לא יצא מצות מצה.

אמנם יעויין בההדרן של כ"ק אדמו"ר שליט"א על מסכתות בני"ך (שי"ל לקראת י"א ניסן ה'תנש"א) בסי"א שמביא מה דלכו צ"ע בגמ' ברכות הנ"ל, דכיוון ד"להי' הארץ ומלואה", שלכן האוכל בלא ברכה מעל וגזל, א"כ מה נשתנה בזה ע"י הברכה? ומבאר בזה ש"בהברכה מודגשת ההכרה שהקב"ה בעה"ב על העולם כולו ("אלקינו מלך העולם") שזהו ענין קבלת עומ"ש, היינו שהאדם האומר הברכה הוא עבדו של הקב"ה, ולכן מותר לו להנות (לאכול) מקדשי שמים שהרי "המורס נאכל לכהנים... ולעבדיהם" עכתו"ד.

[ולמעשה דבהשקפ"ר לכו מבואר מזה דלא כהסברא שכו' בקובץ מגדל אור הנ"ל, דשם ר"ל דהאיסור חפצא בהמאכל כשאינו מברך מסתעף מהחובות גברא לברך, דעל יסוד החיוב גברא תקנו חז"ל איסור חפצא על כל דבר (ועפ"י רצה ליישב מה דסב"ל דספק ברכות להקל אף בברכות הנהנין, ולא חיישינן להאיסור חפצא) ע"ש, ולפ"י הי' יוצא דהטעם דע"י הברכה ליכא איסור חפצא הוא בדרך ממילא, מכיוון שהברכה פוטר החיוב גברא, וזהו לכו' דלא כפי המבואר בהשיחה דההיתר של הברכה הוא בנוגע להאיסור חפצא מצ"ע (וכדסב"ל לכו' לכמה מהאחרונים הנ"ל דיש דין בהברכה שמפקיעה האיסור דהמאכל),

אבל לכו' יש לקיים הדברים גם לפי המבואר בהשיחה, די"ל דאף שהאיסור חפצא הוי הסתעפות מהחיוב גברא, מ"מ לאחר שישנה כבר האיסור חפצא צריך להפקיעה ביחוד ובפני"ע ולא די במה שפוטר עצמו מהחיוב גברא, משא"כ בספק וכיו"ב דליכא דין חיוב גברא מעיקרא, ודו"ק].

והנה ע"פ סברא זו אולי אפ"ל דבר חדש, דבאכילה דמצוה לא שייך גדר האיסור דמעל, דכמו דע"י ה(קבלת עומ"ש שב)אמירת הברכה נעשה עבדו של הקב"ה ושוב לא שייך האיסור מעילה, הנה כמו"כ בקיום מצותו של הקב"ה ה"ה עבדו של הקב"ה, וא"כ

6 פרשת בשלח - שבת שירה - ה' תהא שנת נפלאות גדולות

באכילה שהיא עצמה מצוה (כמו מצה בפסח), הרי הוא עכ"פ בנוגע להמצוה- בגדר עבדו של הקב"ה ושוב לא שייך בזה איסור מעילה (אלא שיהיה בזה איסור גברא מצד שעובר על החיוב שעליו לברך, וכמו שהוא בכל ברכת הריח לפי הגר"ע בציונים לתורה הני"ל).

וא"כ שפיר יצא ידי"ח בכה"ג מבי הטעמים, דמצד החיסרון ד"שלו", הרי מכיוון שבנוגע לאכילה זו הוי בגדר עבדו של הקב"ה (שלגבי מצב כזה קאי הקרא ד"והארץ נתן לבני אדם") הוי שפיר בגדר שלו, וגם מצד מצוה הבאה בעבירה לית לן בה, כיוון דא"כ איסור חפצא בהמאכל וק"ל, וא"כ שפיר יצא ידי"ח.

[ואולי יש להוסיף בזה, דהנה הסברא דמהב"ע הוי שפיר רק באכילת מצה וכיו"ב, דאז הוי אכילתו (קיום המצוה) עבירה, אמנם מצד הסברא דשלו לכו"י יש מקום לשאול גם בכל המצוות, דהא קרא ד"לה' הארץ ומלואה" הוא (בפשטות) לא רק במידי דאכילה, רק שבמידי דאכילה גלי קרא (ד"והארץ נתן לבני אדם") שנעשה שלו ע"י אכילה, אבל כשמשתמש בעניני העולם שלא ע"י אכיל"ש (דאז יש העצה דברכה), מי יימר דנעשה שלו, דהרי לא נעשה שום פעולה שע"י יהיה נעשה שלו, ורק דאינו עובר על איסור מעילה כ"א ע"י אכילה (דלכו"י דוחק לומר דהא דלא הוי שלו הוא רק לענין אכילה, דמאי בינייהו? וא"כ מסתבר דבשאר השתמשות בעוה"ז מלבד אכילה לא בעינן שיהא שלו)

וא"כ ילי"ע בכמה מצוות, וכמו בלולב דכתי' "ולקחתם לכם" דהוי גזה"כ דבעינן לכם, ועד"ז בכמה מצוות (ולכמה דעות גם במצוות נ"ח), א"כ אף דפשיטא דא"כ שום עבירה, מ"מ איך יצא ידי"ח הא במה נעשה שלו?

אך בכל אופן לפי ביאור כ"ק אדמו"ר שליט"א אי"ש ג"כ בכל המצוות ע"ד הני"ל, דכיוון דבנוגע לעשיית המצוה הוי בגדר עבדו של הקב"ה, לכן נחשב הדבר שבה מקיים המצוה, -עכ"פ בנוגע לקיום המצוה- ל"שלו" וכנ"ל, ויל"ע בזה, ובאתי רק לעורר.

והנה עפה"ל אולי יש להמתיק עוד הלכה, דהנה ע"י בשו"ע ודאדה"ז סי' קצ"ו ס"א שמובא בי דיעות בנוגע לאוכל אכילת איסור אם צריך לברך או לא, והוא פלוגתת הרמב"ם והראב"ד

פרשת בשלח - שבת שירה - הי' תהא שנת נפלאות גדולות7

בפ"א הי"ט מהל' ברכות, ופוסק בשו"ע כהרמב"ם שאין לברך לא בתחלה ולא בסוף, וכן פוסק אדה"ז במזיד עכ"פ ש"לענין הלכה כו' המזיד לא יברך לא בתחילה ולא בסוף שאין זה מברך אלא מנאץ".

ולכ' יל"ע, דבשלמא בנוגע להחיוב צדדי לברך אי"ש דאינו מחוייב דאי"ז מברך אלא מנאץ, אבל הלא יש עוד ענין בהברכה, ממה דעל ידה נפקע האיסור גזילה ומעילה, ובנוגע לענין זה הרי הסברא הוא (כלשון אדה"ז שם) "מי שאכל שום וריחו נודף יחזור ויאכל עוד שום שיהא ריחו נודף ביותר ויהנה ג"כ מעוה"ז בלא ברכה" (ועי' ברמב"ם פט"ו מהל' נ"כ הי"ו), וא"כ איך נדחה סברא זו?

אך לפמשנית יובן היטב, דכיוון דהאכילה עצמה הרי היא בגדר אכילת איסור, והי"ה בסתירה לתוכן הענין דהברכה, א"כ בנוגע לאכילה זו לא שייך שהברכה יפקיע האיסור גזילה, ונשארה רק ענין השני שבחיוב הברכה, שלענין זה אמרינן שפיר שאין זה מברך אלא מנאץ.

[ואולי הי' אפ"ל בלא"ה דבכגון זה כיוון שאין זה מברך אלא מנאץ, לכן אין על הברכה דין של הברכה ולא הי' מפקיע האיסור ב"כ, דעדיין הוא בגדר "נהנה מן העוה"ז בלא ברכה" כיוון שאין זה מברך כו'.

ולהעיר עוד שעפ"י הסברא שהובאה לעיל מהקובץ מגדל אור י"ל עוד שבנידון כזה כיוון שאין עליו חיוב לברך (מטעם שאין זה מברך אלא מנאץ) לכן אין על המאכל ההוא האיסור חפצא מעיקרא, וק"ל]. ובאתי רק להעיר.

■ ■ ■

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

משיח בונה מקדש

הרב ישככר דוד קלויזנר
נחלת הר חב"ד אה"ק

בלקוויש חלק כז (ע' 204 הערה 96) כתב דמה שפסק הרמב"ם (ה' מלכים פ"א בתחלתו וסופו) **דמשיח** בונה מקדש: "הוא דעת ר' אליעזר בויק"ר [פ"ט, ו] ובמדב"ר [פ"ג, ב] שם - משא"כ בשאר מקומות הנ"ל (הערה 93) [ירושלמי מגילה פ"א ה"א, ירושלמי פסחים פ"ט ה"א (תוספתא פסחים פ"ח, ב) - לגי' ופי' המניח מצוה שפ], לא נאמר שיהי ע"י משיח דוקא. ובזה מתורץ זה שבימי ר' יהושע בן חנניה רצו לבנות ביהמ"ק בלא משיח - כי זה שמש"ח (דוקא) יבנה ביהמ"ק הוא חידוש התלמיד ותיק - ר' אליעזר שהי' **לאחר** זמן רבי יהושע בן חנניה עכ"ל (מלבד החצ"ר).

והנה לפי חידוש עצום זה נראה לבאר ענין נפלא מאד; דאיתא בזבחים (מ"ד, ב): "תניא ר' אלעזר אומר משום רבי יוסי פיגל בדבר הנעשה בחוץ פיגל, בדבר הנעשה בפנים לא פיגל וכו'. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא אמר רב הלכה כרבי אלעזר שאמר משום רבי יוסי, אמר רב יוסף [נ"א רבא] הלכתא למשיחא [י"הרי קבע לנו הלכה הצריכה לנו לימות המשיח כשיבנה בית המקדש ועכשיו לא הוצרכנו לה" - רש"י], א"ל אב"י אלא מעתה כל שחיתת קדשים לא לתני הלכתא למשיחא הוא, אלא דרוש וקבל שכר, ה"נ דרוש וקבל שכר, הכי קאמינא לך הלכתא למה לי [י"האי דאתמהנא אקביעות הלכה הוא דמיתמהנא, דמיגרס בעינן מיתני משניות ומחלוקת הלכות עבודה לפי שתורה היא ודרוש וקבל שכר, אבל קיבוע הלכה אינה אלא להורות הלכה למעשה ועכשיו אינו נוהג" - רש"י].

והקשו התוס' שם (מה, א) ד"ה הלכתא למשיחא [וכן הקשו התוס' ביומא יג, א. ובתוספות ישנים שם]: "מיהו בסוף התכלת (מנחות נב, ב) קשה דפסיק רבי יוחנן כאבא יוסי בן דוסתאי גבי חביתי כ"ג", דמאי שייכא שם בזמן הזה? - ועי' במנחות (נ"ב, ב) שם בתוס' ד"ה הלכה כאבא יוסי בן דוסתאי: "תימא

פרשת בשלח - שבת שירה - היי תהא שנת נפלאות גדולות 9

הילכתא למשיחא" עכ"ל ונשארו בתימא, ועיי מ"ש התוס' ביומא, ובזבחים שם לתרץ [ובתוי"י יומא שם]. ועיי ג"כ בתוס' סנהדרין (נ"א, ב) ד"ה הכלתא.

והנה ר' אליעזר שבמדרש רבה הנ"ל הוא בר פלוגתא של ר' יוסי ב"ר חנינה, וי"ל שהכוונה לר' יוסי בר חנינה האמורא שהי' מגדולי תלמידי רבי יוחנן (סנהדרין ל, ב).

בויק"ר כתוב "ר' אליעזר" משא"כ בבמד"ר כתוב "ר' אלעזר", ויתכן מאד שהכוונה לר' אלעזר בן פדת, שהוא סתם ר' אלעזר דאמוראים (רש"י שבת (יט, ב) יבמות (עב, ב) ועוד, כמ"ש בסדר הדורות ח"ב בערכו). - ור' אלעזר הי' תלמיד מובהק של ר' יוחנן (יומא נג, א).

והנה רב נחמן שבזבחים הנ"ל הי' תלמיד מובהק של רבה בר אבוא כמבואר בברכות (כא, א) "ועיי ג"כ ע"ז (נ"א, א). [ושבשמו אמר שהלכה כרבי אלעזר שאמר משום רבי יוסי].

ולפי כ"ז נראה לומר, דבמנחות שאמר ר' יוחנן שהלכה כאבא יוסי בן דוסתאי גבי חביתי כ"ג, לא שייך לחקשות "הלכתא למשיחא", כיון דאז הי' מותר לבנות ביהמ"ק בלי משיח, וזה הי' לפני החידוש של התלמיד ותיק ר' אליעזר - שהי' תלמידו של ר' יוחנן - שמשיח דוקא בונה מקדש, ולפי"ז אי"ש למה לא הקשה הגמ' "הלכתא למשיחא",

משא"כ רב נחמן בזבחים שם [ורבו רבה בר אבוא ורב, ורב יוסף] היו הרבה זמן אחרי ר' אליעזר [או ר' אלעזר] הנ"ל, אי"כ מובן היטב דלאחר שקבע ר' אליעזר שמשיח דוקא בונה מקדש, אי"כ שפיר מקשי "הלכתא למשיחא", ומיושב היטב קושית התוס'. וא"ש.

ח ס י ד ו ת

הוכחה להערת המערכת

הת' ממ"ל הלוי
מתיבתא אהלי תורה

בגליון פ' ויחי ש"ז נדפסה שאלת הר' מ.ל. בתניא מפ"ח על פ"א, שבפ"ח כותב שליצנות הם מג' קליפות הטמאות, ובפ"א כותב שזהו ממדות דנה"ב, ותירץ שבפ"ח מדובר מליצנות אסורות שבגדר ניבול פה וכו'. ונשאר בצ"ע מה שאינו מבאר זה. והמערכת העירו ע"ז שאולי יש לחלק שבפ"א מדובר איך מהנה"ב באות כל המדות רעות, משא"כ בפ"ח מדבר אודות דיבור הליצנות שדיבור זה הוא אסור [והוא מעשה] ולכן זה מגקה"ט.

ובגליון פ' וארא רצה הר' מ.ל. לסתור תירוץ זה באמרו: "וכנראה שכתבו ההערה מבלי עיון גדול. מהו הפי' שטבע לדבר ליצנות היינו שרוצה לליץ, ואם ליצנות עצמם הם מגקה"ט הלא הרצון הוא שד משדין נוכראין. ובכלל מדובר בפ"א בפועל ממש, ולא רק "בטבע", וק"ל". עכ"ל.

ואינו מובן שאומר שבפ"א מדובר בפועל ממש, שהרי לשון אדמוה"ז הוא, "וממנה באות כל המדות" (וכפי הערת המערכת).

ואולי יש להוכיח כסברת המערכת, ממ"ש אדמוה"ז בפ"ז בזה"ל: "אך מי שהוא בזוללי בשר וסובאי יין למלאות תאות גופו ונפשו הבהמית שהוא בחי' יסוד המים מארבע יסודות הרעים שבה (בנה"ב - שיעורים בספר התניא) שממנה מדת התאווה הנה עי"ז יורד חיות הפשר והיין שבקרב ונכלל לפי שעה ברע גמור שבשלש קלפות הטמאות" עכ"ל. היינו לכאורה - שהעבירה בפועל נכלל בגקה"ט, משא"כ מדת התאווה היא ממנה (מנה"ב), ומדת התאווה יורד לגקה"ט (כמו שהעירו המערכת).

~~~~~

פרשת בשלח - שבת שירה - ה'י תהא שנת נפלאות גדולות 1

הע' בד"ה באתי לגני תשי"ד:

הת' שלמה פרוינדליך
ישיבת תות"ל מאנטרעאל

בד"ה באתי לגני התשי"י פ"ד: "והנה ענין הכפירה ר"ל או עבירה **שהיא בכרת** ח"ו, הלא הם נוגעים לעצם ההתקשרות, היינו בכללות ההתקשרות שהם עצם הנשמה ועצם הנפש..... וענינים אלו ה"ה נוגעים בכללות ההתקשרות וידוע דעל עצם הנשמה הרי אין **שום דבר המעלים ומסתיר**, ולזאת כאשר בא איזה דבר הנוגע בכללות התקשרות נפשו שיכול להיות נפרד עי"ז מאלקות, ח"ו, וכנ"ל דאיש ישראל אינו רוצה בשום אופן **ואינו יכול** ח"ו להפרד מאלקות ולכן נרגש אצלו דבר זה", (ולכאורה) הרי מפורש כאן דעל עבירות שחייבים עליהם כרת אינו יכול להיות נפרד וכו'.

אבל יש להעיר דבד"ה באתי לגני תשי"ד כ' באו"א וז"ל שם פ"ה: אבל באיסורי כרת שזה נוגע בכללות ההתקשרות הנה גם ההמון וע"ה יראים...לעבור עי"ז ליהות שהוא מרגיש.....אמנם עכ"ז הנה גם ע"ז **אפשר להרוח שטות להעלים** - ולא כמאמר דתשי"י הני"ל, ועצ"ע.

~~~~~

הע' בתניא פ"ה

הרב יהושע בעקרמאן
תושב השכונה

בשיעורים בס' התניא פ"ה בתחילת הפרק מובא הע' כ"ק אדמו"ר שליט"א באופן הבנת השכל עי"י שם, ולכאורה יש לבאר מה בא כ"ק אדמו"ר שליט"א לתרץ ולבאר בהערי' זו.

דהנה בתניא מתחיל בביאור שם "הנה כל שכל כשמשכיל ומשיג בשכלו כו' הרי השכל תופס את המושכל כו' והמושכל נתפס ומוקף ומלוּבש בתוך השכל שהשיגו והשכילו" ובזה קשה: (א) לכאורה זהו כפילות **אותו** הענין ואין בזה חידוש! (אם השכל תופס את המושכל או המושכל נתפס בתוך השכל), (ב) מתחיל ומקדים

12 פרשת בשלח - שבת שירה - היי תהא שנת נפלאות גדולות

"כשמשכיל" ואח"כ "ומשיג" ומסיים "שהשיגו" ואח"כ "והשכילו", (ג) בסיום מוסיף (-) נוסף על "נתפס ומוקף" כמו בהתחלה, גם (-) "ומלובש".

ולאח"ז ממשיך שם (ענין נוסף) כמבוא' שם) "וגם השכל מלובש במושכל בשעה שמשיגו ותופס בשכלו" היינו כשהוא שקוע בענין עוד לפני שמבינו לאשורו".

הרי גם כאן קשה: (ד) היות וענין זה שהשכל מלובש במושכל הוא לפני שמבין לאשורו היי צריך לכתבו קודם, ורק אח"כ - שהשכל תופס את המושכל (לאחרי שהבינו), וכן קשה גם במשל שם.

וע"ז מבאר כ"ק אדמו"ר שליט"א בהערה: "סדר הבנת שכל - בתחלה תופס כללות הסברא והשכל, ואז השכל מקיף את המושכל" ובזה תירץ קושי' הדי' כיון שכבר בתחילה עוד לפני שהבין לאשורו תופס כללות הסברא כו'.

וממשיך "ואח"כ מתחיל לפרט הכלל ע"י שקו"ט וכו' ואז השכל מלובש בהמושכל, וכאשר גמר זה (-) כבר מבינו, כאומרו "שהשיגו והשכילו" אז השכל מקיף את המושכל", שבזה מתורץ דאין זה כפילות אלא שלאחרי הבנת השכל לאשורו - שע"ז מוסיף "ומלובש" היינו לאחרי השקו"ט וכו' - שוב תופס את השכל ולא רק בכללות.

ועפ"י יובן השינוי מתחלה לסוף, דבתחלה כתב "כשמשכיל ומשיג" היינו כסדר תחלת הבנת שכל - "כשמשכיל" הדגשה על השכלת הענין באופן של חכמה (ורק אח"כ "ומשיג" המורה על הבנה - בינה) שרק תופס כללות הסברא כו', משא"כ בסוף לאחרי שמבינו לאשורו כי (כדיוק כ"ק אדמו"ר שליט"א בהע') "שהשיגו והשכילו" היינו קודם והדגשה על ההשגה שכבר הבינו ואח"כ השכילו.

ועצ"ע תיבת והשכילו כאן - ואולי - כי על דבר שבעבר - שלפני"כ גם השכילו כנ"ל ובדא"פ י"ל שבזה מתרץ קושי נוסף: דלפי הער' כ"ק אדמו"ר שליט"א הרי ההמשך "וגם השכל מלובש במושכל" היי צריך לבא לפני גמר הבנת השכל ש"נתפס כו' בתוך השכל שהשיגו והשכילו" וכן קשה גם במשל - שלאחרי (שכותב)

פרשת בשלח - שבת שירה - ה' תהא שנת נפלאות גדולות 1

ש"גם שכלו נשאר מלובש בה באותה שעה" - היינו כשמתייגע להבין ההלכה - ה' צריך לומר - ושוב תופס ומקיף שכלו את ההלכה, היינו לאחר גמר הבנת הענין.

אלא שלזה מרמז בתיבת "והשכיל" המורה על חכמה - היינו רק הבנה בכללות כו', דגם לאחר שהשיג השכל, הרי כיון שיש (בכל שכל) עומק לפניו מעומק כו' נשאר חלק בהשכל שעדיין לא השיגו לאשורו, ולכן גם לאחר שהשיג השכל וגמר להבינו שאז השכל מקיף את המושכל, עדיין השכל **מלובש** במושכל, ומתייגע להבין עומק נוסף כו', וממילא מתאים הביאור (שהשכל מלובש במושכל) גם כאן (לאחרי גמר הבנת השכל).

~~~~~

נ ג ל ה

גט על תנאי

הרב עקיבא גרשון ווגנר
ר"מ בישיבה

תנן בגטין רי"פ המגרש המגרש את אשתו ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם ר' אליעזר מתיר וחכמים אוסרים וכו' ועיי' בגמ',

ויש להסתפק אליבא דרי"א (או אליבא דרבנן אי פליגי רק בחוץ), אם מישוהו אמר לאשתו הרי את מותרת לכל אדם ע"מ שלא תינשאי לפלוני, ואח"כ מת המגרש בלא בנים והי' לו אח שהי' ראוי ליבמה, והלכה ונישאת לאותו פלוני, אליבא דמ"ד דאין קידושין תופסין ביבמה לשוק, האידך נידייני להאי דינה, דאי נימא דהגט הוי גט ובמילא הקידושין השניים תופסין, אי"כ נמצא דביטלה התנאי וא"כ הוי הגט בטל, ואם הגט בטל הרי במילא זקוקה ליבם וא"כ אין הקידושין תופסין (עיי' רמב"ם פ"ד הי"ד מאישות), ואם אין הקידושין תופסין הרי אין הגט מתבטל (עיי' בגטין (פג.) בתדי"ה ועמדה),

ואי"כ יש להסתפק אם מותרת לעלמא, ואם זקוקה עדיין ליבם,
ולענין היבם פלוגתא בגמ' אי יבמה שזינתה נאסרה עליו)
ובהמסתעף, וצ"ע ובאתי רק לעורר.

■ ■ ■

ש ו נ ו ת

"משקפיו של אדמו"ר מוהר"ש"

שמואל ליבוביץ

≈ תושב השכונה ≈

בקונטרס "צדיק למלך" ח"ד שיצא לאור לאחרונה נדפס מכתב
לרשני"ז דוכמאן (אות נה) עמ' 2-81, ובסופו מובא: "הסיפור
דמשקפיים של אדמו"ר מוהר"ש - סיפרו כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם
הר"מ מאנעסזאן, טבאן (?) זה בעצמות האב [...]".

ולהעיר שבספר "לשמע אוזן" להרשני"ז דוכמאן הנ"ל בהוצאת
ברוקלין תש"נ נדפס בסופו בעמ' שכו צילום מסיום מכתב הנ"ל
בגוכי"ק, ושם מובא: "הסיפור דמשקפיים של אדמו"ר מוהר"ש -
ספרה כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם הר"מ מאנעסזאן שבחן [בגוכי"ק] שם
החיית [בפתח] זה בעצמו אבל במאריענבד".

והנה הערה הנ"ל קאי על הסיפור שנדפס בפנים הספר הנ"ל
מדור אדמו"ר מוהר"ש נ"ע (אות יח) עמ' פב בסופו, וז"ל שם:
אמאל אויף א וואקזאל (תחנת רכבת) איז דער רבי מוהר"ש זי"ע
געשטאנען אין ברילן און קוקט אזוי. איז מען דערגאנגען אז
דאס איז אזוינע שטיינערנע ברילן וואס מ'זעט אין זיי
גארניט.

וכנראה כוונת כ"ק אדמו"ר שליט"א לסיפור שמובא באריכות
יותר בספר "לקוטי סיפורים" להרח"מ פערלוב במדור אדמו"ר
מוהר"ש זי"ע (אות יז) עמ' קנ, וז"ל שם: כ"ק אדמו"ר מוהר"ש
זצ"ל הי' נוסע לפרקים קרובים לחו"ל לסיבת חולשתו, ופעם
נזדמן והי' עמו החסיד המפורסם הגביר הרמ"מ ז"ל מאניעסאהן,
וכ"ק אדמו"ר מוהר"ש זצ"ל וג"כ החסיד הנ"ל שהי' עמו ישבו

פרשת בשלח - שבת שירה - הי' תהא שנת נפלאות גדולות 15

פעם בגן (בל"א בולוואר) של מיני אילנות וירקות והגן הי' מלא אנשים ונשים וכו', והחסיד הנ"ל הי' קשה לו מאד לישב מפני שהנשים לו היו כ"כ בצניעות בלבושים וכו', והוא רואה שהרבי מוהר"ש זצ"ל יושב ומביט לכל הצדדים כאילו הדבר אינו נוגע לו כלל, ובפרט שישב עם משקפיים כדי שיוכל לראות יותר טוב, וזה הי' לו מאוד לפלא, עד שלבסוף נתוודע לו שהמשקפיים לא היו של זכויות אלא של אבן, ובמילא לא הי' שייך לראות עיי' משקפיים אלו.

וכנראה שסיפור זה הי' במאריענבד, כידוע שאדמו"ר מוהר"ש הי' נוסע לשם על מנת להתרפאות בהמרצאות החמין שהיו שם.

~~~~~

ביאור לד"ה יביאו

הת' יוסף יצחק קעלער
~ תות"ל 770 ~

בסה"מ תר"ן ע' שנח (בד"ה ומקנה רב תר"ן): צ"ל איך אפשר להיות התהוות מציאות היש ובע"ג מבחי' אוא"ס הבבע"ג. אך ידוע דההתהוות בפועל הוא עיי' בחי' אוא"פ ממכ"ע ובחי' אוא"ס הסוכ"ע נותן כח ועוז בממכ"ע היינו בחי' הקו שנמשך מאוא"ס וזהו"ע הכאת אוא"מ באוא"פ שעיי' התהוות הכלים וכמ"ש בהביאור לד"ה יביאו הנ"ל בסי' ת"ר.

ובשוה"ג כתב העורך: בהביאור...ת"ר: אולי הכוונה לאוה"ת מגי"א - הוספה ע' ט ואילך.

ולחעיר שלכאוי' הכוונה להנדפס באוה"ת מגי"א (הוצאת קה"ת, תשי"ג) ע' קד - קו.

[ושם ע' שלז שד"ה זה שהתחלתו בע' צו נדפס באוה"ת מגי"א-הוספה ע' כג ואילך.

ושם ע' שכב-שכג שהמאמר נמצא בבוך 1136 גוכתי"ק (הצ"צ).
ושנמצא בלי ההגהות בסה"מ הנחות הר"פ ע' קמד בכותרת "ביאור תורה דפורים תקע"ב" (והוא ביאור הא"י).

אבל הנדפס באוה"ת מג"א-הוספה ע' ט ואילך, נדפס באוה"ת מג"א (הוצאת קה"ת, תשי"נ) ע' פב ואילך (מכ"י מעתיקים, ונאמר בחג הסוכות תקצ"ב כמצויין שם ע' שכב) ומיוסד על ביאור הב' שנאמר בשלהי אדר תקע"ב (ראה רשימת מאמרי אדה"ז על סדר השנים שבכרם חב"ד חוברת 4 כרך ב. ושי"נ).

≈ ≈ ≈

אגרות קודש

הנ"ל

בספר אגרות קודש אדמו"ר הריי"ץ חיי"ג ע' לב נדפסה אגרת מיום ו' עש"ק ר"ח מנ"א עזר"ת לחברינו הנכבדים אשר בעיר פענזא אודות יסוד אגודה מקומית שמטרתה תה"י לחזק למוד החסידות במחנם ולקבץ חברים טובים.

ובשוה"ג כתב העורך: על אגודת התמימים שדנים עליה באגרת שלפנינו אנו יודעים כבר, לכאורה, מהנדפס לעיל ח"א אגרות כז. ל. מט. נח. אבל שם מסופר על הנסיון לייסד את האגודה הזאת בשנים תרס"ט, תרד"ע, ואח"כ מחדש בשנת תרע"ח, ואילו כאן מדובר בנסיון נוסף ליסד את האגודה - בשנת תרע"ז.

נכון אמנם שהאגרת שלפנינו היא האגרת השלישית, שנזכרות בה "המכתב הא"י" וה"מכתב השני (דחדש אייר ש"ז)" וא"כ אפשר שהמכתב הא"י הוא זה הנזכר שנשלח בשנת תרד"ע, אבל מהסגנון "כי כל התיסדות ראשיתה מצער" נראה שלא מדובר כאן באגודה שנתיסדה לפני קרוב לארבעה שנים - תשרי תרד"ע. ואפשר שהדברים "כל התיסדות ראשיתה מצער" מכוונים למחלקה שבעיר פענזא.

ולחעיר שמ"ש באגרת זו: את האמור במכתב השני (דחדש אייר ש"ז) "וכאן" (א"א יגביה) א"ע ולא ישפיל א"ע בשפלות של שקר. וכשם שצריכים לידע חסרוני עצמו, כן צריכים לידע כשרוני עצמו ומה שבכחו לעשות, ושום דבר לא יעוור ולא ימנע אותו" - מכוון לאגרת אדמו"ר הרש"ב מחדש אייר עזר"ת (אגרות קודש שלו

פרשת בשלח - שבת שירה - הי' תהא שנת נפלאות גדולות1

חייב עי' תתלו-תתלו) [ועפייז יש להשלים (במקום הגהת העורך:
וכאון]י'א יגביה] א"ע) - וכאון]י'א מהיראים לא יטעה] א"ע).

והאגרת הנ"ל (מחדש אייר עזרי"ת) היא לא בנוגע לאגודת
התמימים כ"א בנוגע להתאגדות היראים בכלל.

וכנ' שנקרא "מכתב השני" כי זהו המכתב הכללי השני שכתב
אדמו"ר הרש"י בקיץ עזרי"ת (המכתב כללי הראשון נדפס באגרות
קודש שלו חייב עי' תתכט- תתלא מחדש ניסן עזרי"ת. ותוכנו
להשתדל בעזרת הממשלה הזמנית).

≈ ≈ ≈

ד"ה ולקחתם

הנ"ל

בסה"מ תרל"ה ח"א עי' קיז (ד"ה וזה אשר תעשה) בשוה"ג ציין
העורך: דאיתא בזהר ... דהדיוטא: ראה אוה"ת יתרו (עי' תתפד)
שנסמן להלן פ"ד - מזהר שבהערה הבאה.

ושם עי' קיד (ד"ה כהנים בעבודתם) [שעי"פ הערת העורך הוא
ר"פ לד"ה וזה אשר תעשה]: עי' בד"ה ולקחתם בסי' רל"א דקל"ט
עי"ב שטה שיהיה עולם, ובדף קי"מ סעי"א משא"כ בבהמק"ד כו'
גילוי שי' הוי' כו' אינו אתר הדיוט.

ולחעיר שלכאוי' הכוונה לד"ה ולקחתם אגודת אזוב [נרשם
ברשימת מאמרי דא"ח אדמו"ר מהר"ש עי' יג ברשימת מאמרי תרל"א]
שנדפס באוה"ת שמות עי' ב'תרכג ואילך.

[ובהערות וצינונים שם עי' ב'תתיח נסמן: בוד 1029 ז,א. על
השער של הבוך נרשם: תרטי"ז.

וראה מפתח מאמרי תרכ"ו (סה"מ תרכ"ו עי' XII) בשוה"ג לד"ה
ויהי הענן והחשך (ועוד) שבוך 1029 הוא הנחות בגוכי"ק כ"ק
אדמו"ר מהר"ש משנת תרטי"ז].

18 פרשת בשלח - שבת שירה - ה'י תהא שנת נפלאות גדולות

ושם ע' ב'תרכד נמצא הקטע שנעתק בסה"מ תרל"ה ע' קיז-קיט (כפי שצויין סה"מ תרל"ה ע' קיד, כנ"ל).

ובאוה"ת שם ע' ב'תרכז נדפס ד"ה ולקחתם אגודת איזוב. ובהערות וציונים [שם ע' ב'תתיח]: שנמצא בכ"י 1023 קטו,א.

ובאוה"ת מגי"א ע' שכו (מראה מקומות לע' קעט) נסמן שהבוך (1023) הוא משנת חורף תרטי"ז.

ולפי"ז נראה שהמאמר באוה"ת שמות ע' ב'תרכג הוא הנחה מד"ה זה שם ע' ב'תרכז.

[ובאוה"ת שם ע' ב'תרכח מצויין למי"ש ע"פ וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר מענין אדם לעמל יולד ואיני יודע אם לעמל תורה אם לעמל שיחה, דפי' שם שיחה הוא עשרה מאמרות ... יעו"ש מסעיף ד' עד סוף סעיף ח'.

ובשוה"ג שם מצויין: מסעי' ד .. סעי' ח': אוה"ת יתרו עמוד תתעו.

ואמנם בסעיף ח (ע' תתפד-תתפה) נתבאר מאמר הזהר לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא, והתרגום ע"פ מה נורא .. אין זה כ"א בית אלקים לית דין אתר הדיוט. עיי"ש ודו"ק].

ולחעיר שגם בהמשך המאמר בסה"מ תרל"ה נעתקו קטעים מד"ה ולקחתם אגודת איזוב הנ"ל.

בע' קכג (שו"ה והיינו): והיינו לפי ששורש המלאכי ... ועכ"ז הנה הוא גוף שיכול להסתיר - אוה"ת שם ע' ב'תרכד (שו"ה ובמלאכיו).

שם ע' קכד: וכן בענין שמים לא זכו בעינינו - אוה"ת שם ע' ב'תרכד - ב'תרכה.

שם ע' קכה - קכז (אותיות ה-ו) - אוה"ת שם ע' ב'תרכה.

~~~~~

פרשת בשלח - שבת שירה - ה' תהא שנת נפלאות גדולות

הערה באוה"ת ויקרא

הרב חיים דרוקמן
תושב השכונה

באוה"ת ויקרא - ב קה"ת תשנ"ג בתחלתו באים ציונים רבים
עה"פ ושחט . . בשם התולדות אהרן.

ולחעיר שיש לעיין מה שמתחלה מציין לכמה מקומות במס'
זבחים (לפרקים ה, ו, יד) ואח"כ מציין למנחות ואח"כ לפסחים
ושוב מציין לזבחים (פרק ח).

ולחעיר שציונים אלו הם נמצאים ג"כ בכרך א (ויקרא ע' ד)
בסדר זה.

ולפלא שהמו"ל שבטח עיינו בכל המקומות הנ"ל כיון
שמוסיפים הערות ופשיטא שבודקים אלה שבפנים הספר, לא העירו
בזה מאומה.

[דרך אגב כנראה יש איזה טעות הדפוס והוא כי בכרך א ע' ד
בהמשך לזה מביא "רבות ר"פ תצוה פל"ח קנ"א ד"א זית". ובכרך
ב ע' תכה מובא "מד"ר ר"פ תצוה (ובהערה לשם - בכת"י ב' נוסף
פל"ו) דקנ"ג ע"א ד"א זית". ולפלא שגם על זה לא העירו].

≈ ≈ ≈

ארץ זית רענן

הרב יואל אויערבאך
תושב השכונה

באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תכה (בהוצאה חדשה) מציין הצי"צ
"בלקו"ת פי' נשא בד"ה ביאור ע"פ כה תברכו ושם ספ"ר . . ע"פ
ארץ זית רענן".

ויש לעיין אם תיבת רענן (בהפסוק) מובא בכל הכת"י שנסמנו
בריש המאמר.

20 פרשת בשלח - שבת שירה - ה' תהא שנת נפלאות גדולות

המו"ל במראי מקומות וציונים שבסוף הספר מעתיקים התיבות מבפנים הספר "ארץ זית רענן" וציינו לדברים ח, ח!.

ולמעיר שהן בלקו"ת וכן בציונם לדברים ליתא לתיבת רענן.

אבל להעיר שבלקו"ת שם מובא גם הפסוק "זית רענן" שמובא באוה"ת כאן. ואולי תיבת רענן נגררה משתי שורות שלפניו.

≈ ≈ ≈

"מקום" או "מקור" הנובע!?

הנ"ל

באוה"ת ויקרא ח"ב מהדורה החדשה ע' תכו (נמצא בג' כת"י המצויין בהערות לשם) ע' תכו מביא "בלקו"ת בד"ה תקעו בחודש שופר דרוה"ר . . וכמשל הנהר הנחרב ויבש שכשרוצין למלאותו חופרין בעומק מקום הנובע"

ובהערה נדפס על הדף מעתיק מהפנים התיבות "בעומק מקום הנובע" ומציין ע"ז "בלקו"ת דרושים לר"ה נד, ב: בעומק במעיין ומקום הנובע" עכ"ל ההערה.

להעיר בלקו"ת שראיתי (קה"ת תשד"מ) "בעומק במעיין "ומקור" הנובע", ויש לעיין אם בכל הג' כת"י כתוב "מקום" במקום תיבת "מקור" שהובאה בלקו"ת.

≈ ≈ ≈

יוסף - יסו"א; יסו"ע

הנ"ל

שם באותו עמוד מביא "ויוסף זהו צדיק יסו"א" ובהערה לשם מציינים "בכת"י ב יסו"ע".

פרשת בשלח - שבת שירה - ה' תהא שנת נפלאות גדולות2

ובמראי מקומות לשם בוחרים בנוסח א "ויוסף זהו צדיק יסו"א ומציינים ראה זח"א רו, א.

ולהעיר שלכאוי צ"ל רו, ב. אבל לפום ריהטא לא מצאתי שם שזהו יסו"א.

≈ ≈ ≈

שנת"ל בלקו"ת

הנ"ל

שם באותו עמוד נדפס ע"ד שנתבאר בלקי"ת בד"ה שבת שבתון הוא לכם ושם בפ"ד.

ובהערה על העמוד מעתיקים התיבה "שנתבאר" ומעירים "בכתי" בי שנת"לי עכ"ל.

ולכאוי תמוה מה רוצים בהערה זו הלא אין לזה כל הבנה איך אפ"ל כאן במאמר זה באוה"ת "שנת"ל בלקי"ת" ובאם כן כתוב בהכתי"י א"כ זהו טעות המעתיק, והאם מעתיקים כאן כל השגיאות שבכל הכתי"י ומדוע בחרו בשגיאה זו.

≈ ≈ ≈

פ' צו - פ' זו?

**הרב יוסף רובינפעלד
תושב השכונה**

בס' אוה"ת ויקרא כרך ב (מהדורת תשנ"ג) ע' תלב ס"ד נדפס: "ובבחי פ' צו במקומו ע"פ על ירך המזבח צפונה דקל"ב ע"א".

ובשולי היריעה לשם העירו המו"ל על תיבת "צוי" (שמובא בפנים הספר) כ"ה גם באוה"ת ויקרא ע' ה. אבל בבחי שלפנינו נמצא זה בפ' ויקרא פ' א, יא. וכן מובא ביהל אור ע' קפה "בבחי פ' ויקרא", עכ"ל ההערה.

22 פרשת בשלח - שבת שירה - ה'י תהא שנת נפלאות גדולות

ולפום ריהטא יש לעיין:

א) האם בדקו בכל הכת"י שמצויינים בהערות וציונים שבסוף הספר למאמר זה, וכן בכרך א, [ואם כן הוא ה'י להם לציין בהערה שכ"ה בכל הכת"י!]

ב) לשיטתם איך יפרשו ההמשך תיכף אחרי תיבת "צו" (שעלי העירו בשולי היריעה כנ"ל) תיבת "במקומו" שמובא הן בכרך הנוכחי וכן בכרך א (במקום שצינו). איפה הוא ה"מקומו" בפי צו "ע"פ על ירך המזבח צפונה".

ג) לשיטתם איך יפרשו המובא בהמשך שורה זו ציון הדף "דקליב ע"א" וכן הובא דף זה בתחלת המאמר בכרך זה [וכנראה שלא עיינו בסי' בחיי בפנים בדף זה]. בספר בית אהרן (מהדורת לאוואט) שצויין כאן בריש המאמר (אלא שכאן נדפס תולדות אהרן - ראה בגליונות הקודמים) ישנו לוח ההשוואות להדפים והדף הנזכר הוא בפי ויקרא! וא"כ זהו סתירה מני' ובי' (מתחלה כותב הצ"צ בפי צו ומביא פסוק מפי ויקרא וכן הדף בפי ויקרא).

ולכאוי במקום התיבה פי "צו" צ"ל: פי "זו" והכל אתי שפיר.

≈ ≈ ≈

אל - אצל

הנ"ל

באוה"ת ויקרא - ב ע' תלד בהוצאה חדשה מובא ממדרש תהלים "אין יצה"ר שולט אל התורה . . שולט" ע"ש.

ובהערה על העמוד מוסיפים התיבות "אל התורה . . שולט" שורה זו ניתוספה בהוצאה זו מכת"י ב.

ולפום ריהטא התיבות "אל התורה" אינם מובנים. ולכאוי במקרה כזה כשמוסיפים מכת"י והתיבות אינם מובנות מעיינים בעוד כת"י (כיון שבראש המאמר מצויין שיש "ג" כת"י).

פרשת בשלח - שבת שירה - ה' תהא שנת נפלאות גדולות

ויתרה מזו גם אם כן כתוב בכל הכתי"י הלא הצ"צ מציין
מקומו במדרש תהלים הפרק והפסוק ואין צריכים לחפש ויכולים
לבדוק בפנים בלא יגיעה ולעיין מה כתוב שם ולהעיר (עכ"פ
בהערה בסוף הספר) שבמדרש תהלים כתוב במקום תיבת אל שנדפס
בפנים תיבת אצל.

≈ ≈ ≈

ובמק"מ מהרמ"ז שם

הנ"ל

באוה"ת הנ"ל ע' תלה הובא בפנים "וע"י בהרמ"ז ר"פ קרח
ובמק"מ שם.

ובהערה בשולי הגליון מביא נוסח אחר מכת"י בן "וע"י בזהר
ר"פ קרח ובמק"מ מהרמ"ז שם" עכ"ל.

הנה באם העתיק נכון מכת"י ב (ויש לעיין מהכתב בכת"י ג
המצויין בריש המאמר כאן במ"מ שבסוף הספר) א"כ הפירוש בהערה
הוא שהמק"מ מביא את פירוש הרמ"ז [כי הרמ"ז לא חיבר את
המק"מ] ויש לעיין א) מדוע אין מציין גם להמק"מ, ב) אם
נמצאו ציונים מהצ"צ עדי"ז כי לכאוי' הי' לו לומר בקיצור בזהר
ר"פ קרח והרמ"ז שם (כדרכו בכ"מ). ואולי הי' כתוב (או צ"ל?)
בכת"י ב והרמ"ז שם. ואז הכל נכון.

≈ ≈ ≈

מבול - המקוה מ' סאה

הנ"ל

בס' תו"א נח ח, סע"ג ואילך מפרש אדמו"ר הזקן "באמת הי'
המבול בא לטהר הארץ . . והי' נצרך לטהרה ולזאת בא המבול .
שהוא כדוגמת המקוה מ' סאה שהיא מטהרת את הטמא כמו כן הי'
המבול בא בכדי לטהר את כל הארץ".

24 פרשת בשלח - שבת שירה - ה' תהא שנת נפלאות גדולות

ועפ"י מתורץ ג"כ מה שהקשה שם בתו"א לפני זה "לכאורה אינו מובן ענין המבול שאם ה' רק להעביר ולשחת האנשים החוטאים למה הוצרך לבח"י רעש גדול כזה הלא ברגע א' ה' ביכול' ה' להעבירם אף בלא מבול".

ולתעיר שלכאוי פ"י זה שולל הרקאנטי בפ' נח כאן. "וטעם ארבעים יום וארבעים לילה תבין מסוד ארבעים יכנו, ומסוד ארבעים יום לשנה, והפך זה ויהי שם עם ה' ארבעים יום, כטעם ארבעים סאה של מקוה טהרה [וראה גם בפ"י אבן יקרה לבוש שם].

וראה בארוכה אוה"ת פרשתנו תרכד, א ואילך "ואף שהחוטאים נאבדו לגמרי ולא נטהרו . . אין להם חלק לעוה"ב . . וא"כ עכצ"ל שלא נטהרו" וממשיך "אך צ"ל הכוונה שהארץ נטהרה".

ויש לעיין אם בזה פליגי הרקאנטי ואדה"י.

≈ ≈ ≈

נגלה ונסתר

הרב יונתן געשטעטנער
תושב השכונה

מבואר בכ"מ שנגלה דתורה עם פנימיות התורה הם דבר אחד וכמה ענינים בנגלה א"א להבין כ"א ע"פ פנימיות התורה.

ויש לעיין איך לתווך הנ"ל עם מ"ש בשו"ת חת"ס או"ח סני"א, "וכן אני אומר כל המערב דברי קבלה עם ההלכות הפסוקים חייב משום זורע כלאים פן תוקדש המלאה את הזרע אשר תזרע" וראה בלקוטי הערות לשם (אבל לא העלו ארוכה להני"ל).

≈ ≈ ≈

פרשת בשלח - שבת שירה - ה'י תהא שנת נפלאות גדולות2

צפור המדברת - בלק"א

הנ"ל

בלקו"ית ס"פ במדבר כ, א מובא "וכמ"ש בלק"א בשם המגיד נ"ע המשל מלב מלכים אין חקר כשרוצים להמשיכו . . או שמביאים דבר חדש כמו צפור המדברת" ע"ש.

במ"מ לשם לא צויין מקומו בלק"א, ומי שידוע מקומו מוטוב לפרסמו בגליונות הבאו ושכרו כפול מן השמים.

בהוספות לאו"ת טז, ב, מביאו (בשינוי לשון קצת) ג"כ בשם המגיד מאוה"ת במדבר ע' קו ולפלא שאינו מציין עכ"פ גם ללקו"ית (ובאוה"ת במדבר שם ג"כ לא צויין מקומו).

בתו"א כא, ג וכה, ד מובא ג"כ תוכן המשל מצפור המדברת ובמ"מ לשם לא צויין ממקום אחד למקום השני וגם לא לקו"ית הנ"ל.

≈ ≈ ≈

לוח התיקון למפתח ענינים שבלקו"ת

הרב שלום יעקב חזן
תושב השכונה

לוח התיקון מפתח ענינים שבלקו"ת, הוגה בחשוואה לגוכי"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א.

<u>דף</u>	<u>טור</u>	<u>שו"ה</u>	<u>נדפס</u>	<u>צ"ל</u>
ד	א	דוד	אתה	אחזה
"	"	בתחלת	בתחלת	התחלת
"	ב	הם	הם	היו
"	"	אבנים	גחד	גחב
"	"	גיגא	גיזד	גיזב
"	ג	א'י	בכטב	הכטב
"	"	כמראה	לא),	לא), עיי"ע קטן.

26 פרשת בשלח - שבת שירה - ה'י תהא שנת נפלאות גדולות

בלוב	בלוד	אזיתך	ד	"
וה"א	והא'	אבה	"	"
ה"א	הא'	בתוס'	א	8
ב"פ	ב'	ושלמע'	"	"
גצאג	גצחג	גצחג	"	"
בקדושה	דקדושה	דקדושה	"	"
בבא	בא	אהל מועד	"	"
דלהד	דמב	הוי'	ב	"
בנבג	בנדג	בנדג	"	"
אור חוזר	אוי"מ, חוזר	אוי"מ,	"	"
גפזב	גפב	גלזד	"	"
באב	במב	אותיות	ג	"
מסתירים	מכתירים	בכחד	"	"
שבתורה	בתורה	רבן	ג	8
דמטד	דמטב	מדת	ד	"
היחד	הדא	(ריס)	א	ה
במבד	במדב	אין	"	"
דיטד	דיטב	גצדב	ב	"
געבא	געדא	עס	ג	"
הלבא	הלדא	חיים	"	"
גמדג	גמדג	(יושבי')	ב	10
שחורה בכמה	שחורה.	חדד	"	"
מפיך	מפיק	דכב	ג	"
שתי	שטים	באר	"	"
בכגד	דכגד	בלעס	א	ו
(— ארץ כנען).	(—)	בעבר	"	"
דסאג	דכאג	בצלאל	"	"
בא"י .. י"ג	ב"א .. ג'	ב"א	ב	"
תכלת	תכלית	(ג.)	ד	"
הלגב	הלגד	(ב')	"	"
ג. בית	בית	(ג.)	א	12
גלטג	גלטב	(רה)	"	"
דיב	ביד	(אור)	ב	"
דלעצמו	ד.לעצמו	(ה')	"	"
אזד	מזד	דס	ג	"
דסחב (דמ"ב)	דסחב	(הולך)	"	"
הלב להב)	הלהב)	הבל	ד	"
ה. דאח"פ (ה, דבור) גפבד (ה, דאח"פ).	ה. דאח"פ	ה.	"	"

הרב שמואל הלוי הורוויץ
מחבר ספרים שבח המועדים

קיצור מנהגי ט"ו בשבט ושבת שירה

א. חמשה עשר בשבט

א. חמשה עשר בשבט הוא ראש השנה לאילנות: לענין שלש שנות ערלה ונטע רבעי. שכל הנוטע אילן בתוך שדהו, פירותיו אסורים באכילה ובהנאה בשלש שנים הראשונות, ובשנה הרביעית חייב לפדות את הפירות לפני שאוכלם. וראשית השנה נחשבת מיום ט"ו בשבט.

ב. בארץ ישראל יום זה הוא ראש השנה גם לענין הפרשת תרומות ומעשרות מפירות האילן, שאין מפרישים מפירות שנה זו על פירות שנה אחרת.

— ובשנה הראשונה השני' הרביעית והחמישית לשמיטה מפרישים מעשר ראשון ומעשר שני, ובשנה השלישית והששית מעשר ראשון ומעשר עני —

והפירות שחנטו לפני ט"ו בשבט נחשבים על שנה העברה, והפירות שחנטים אחר ט"ו בשבט נחשבים על שנה הבאה.

סימן א

(1) ב' סעיפים הראשונים הם (בעיקרם) מספר שנות חיים סי' לא. א להרה"ג רא"ח נאה והם עפ"י שו"ע יו"ד סי' רצד. (2) גמ' ר"ה ב. א. והמון עם טועים וחושבים שט"ו בשבט הוא יום הדין לאילנות, ומשנה מפורשת היא בר"ה טז, א בארבעה פרקים העולם נידון בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן וכו' (הערת השנות חיים שם). (3) איסור ערלה בא"י הוא מן התורה ובה"ל הלכה למשה מסיני, ונוהג בכל עץ מאכל. רבעי נוהג בא"י בכל עץ מאכל, ובה"ל בכרם לבד. (4) וכיון שבדין זה ישנם פרטים רבים לכן הנוטע אילן בתוך שדהו יעשה שאלת חכם (שנות חיים שם). (5) אבל להתבואה ולירק ר"ה שלהם הוא באחד בתשרי. (6) חנטה היינו שגדלו הפירות עד לשליש גידולם.

28 פרשת בשלח - שבת שירה - ה' תהא שנת נפלאות גדולות

ג. אין אומרים תחנון בט"ו בשבט ובמנחה שלפניו⁸. וכשחל בשבת אין אומרים אב הרחמים לפני מוסף וצדקתך צדק במנחה⁹. ואין מתענים בט"ו בשבט¹⁰ אפילו חתן ביום חופתו¹¹.

ד. נוהגים לאכול בו מינים רבים מפירות האילן¹², ובפרט מפירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל¹³ [והם ענבים תאנים רמונים זיתים ותמרים¹⁴]. ויש המברכים בו שהחיינו על פרי חדש¹⁵. ומנהג לאכול בו גם חרובים¹⁶.

ה. הוראה בעבודת השם אנו למדים מראש השנה לאילנות, והוא, כתיב „כי האדם עץ השדה“ האדם נמשל לאילן. סימן לעץ חי הוא, שצומח כל העת, ותכלית כל עץ היא להוציא פירות טובים ופרי פירות, רבים וטובים יותר ככל האפשר.

כן נדרש מיהודי שיפעל באופן של צמיחה מתמדת, מוסיף והולך בכל עניני טוב, המתבטאים וקשורים בשלושת העמודים, תורה תפילה וגמילות חסדים (מצוות)¹⁷.

ויש אומרים שחנטה הוא הזמן שמכירים בו את הפרי. (7) קלא, ו בשו"ע הבי"ה. השלמה לשו"ע אדמו"ר שם סעי' ח. סידור. (8) סידור. השלמה הנ"ל. (9) רצב, ז. סידור. (10) תקעב, ב בשו"ע הבי"ה. (11) מג"א תקעג ס"ק א. (12) מג"א קלא ס"ק טז. השלמה הנ"ל. ויש נוהגים לומר ליקוטים מתנ"ך וזהר כו' המדגישים העילוי דפירות האילן (נדפסו בס' פרי עץ הדר, ויניציאה תפ"ח וכמ"פ לאח"ז) ולא ראיתי במדינותינו נוהגים כן – לקו"ש חכ"ו ע' 412. (13) מועד לכל חי סי' ל אות ז. כה"ח קלא אות רז. ספר השיחות תשמ"ט ע' 222. ספר השיחות תנש"א ע' 298. (14) אבל לא חטה ושעורה – תבואה, אף שגם בהם נשתבחה א"י, משום שראש השנה למעשר תבואה הוא בא' בתשרי ולא בט"ו בשבט שהוא ר"ה למעשר אילנות בלבד (ספר השיחות תשמ"ח ע' 244). (15) הובא בנטעי גבריאל שכן נהגו אדמו"רי קארלין קאמארנא וסקווירא. ולהעיר מספר השיחות תשמ"ט ע' 220 הערה 104 „שע"י שנוהגין להרבות בו במיני פירות של אילנות ניתוסף בברכה, כולל גם ברכת שהחיינו על פרי המתחדש משנה לשנה“. (16) ספר השיחות תנש"א ע' 300. (17) לקו"ש חל"א ע' 241. וראה בספר השיחות תשמ"ח ע' 244 עוד הוראה מפירות האילן משהם למדים על עבודת ה' מתוך תענוג דווקא עיי"ש. וראה בשיחת ט"ו בשבט תשנ"ב ביאור על כל אחד ואחד מ' המינים בעבודת האדם לקונן.

פרשת בשלח - שבת שירה - ה"י תהא שנת נפלאות גדולות²

ב. ברכת שהחיינו ועוד

א. האוכל פרי חדשי בפעם הראשונה, בין מפרי העץ ובין מפרי האדמה, מברך תחילה שהחיינו ואח"כ ברכת הפרי. שכח ובירך תחילה ברכת הפרי יכול לברך אחרי שהחיינו.
אם לא בירך שהחיינו באכילה הראשונה יכול לברך באכילה השני' בלי הזכרת שם ומלכות.

ב. פרי שיש בו מינים רבים (כגון אגסים שונים, תפוחים שונים, וגורגדניות שונות) מברך שהחיינו על כל מין ומין, ואפילו טעמם שוה כגון אדומות ושחורות.⁸

ג. היו לפניו כמה מיני פירות חדשים וכולם טעונים שהחיינו די לפטור את כולם בברכת שהחיינו אחת.

ד. פירות שמצויים בהם תולעים לא יברך עליהם עד שיפתח ויבדקם, שמא התליע הפרי ואינו ראוי לאכילה ונמצא ברכתו לבטלה.¹⁰

ג. דין קדימה בברכות

א. היו לפניו מיני פירות הרבה שברכותיהם שוות, ואין ביניהם מז' המינים, על איזה מהם יברך?
אם יש ביניהם מין אחד שהוא חביב אצלו יותר מכולם, מצוה מן המובחר לברך עליו ולפטור השאר בברכתו.

סימן ב

1) פרי חדש היינו שמתחדש משנה לשנה ואפילו פעמיים בשנה (סדר ברכת הנהנין לאדמו"ר פ"א סעי' יב). 2) שם. 3) ומה שמברך שהחיינו אחר ברכת הפרי ולפני האכילה לא הוי הפסק (פרמ"ג א"א רכו ס"ק ז. קשו"ע נט, יד). 4) סבה"נ שם יג. 5) שקורין גדאיליין ובארן (שם יד). 6) כגון תפוח שבשרה ותפוח שבעצי היער (שם). 7) הנקראים וויינשיל וקארשן (שם). 8) שם. 9) קשו"ע שם. 10) ספר חסידים סי' תתמט. כנה"ג סי' רב.

סימן ג

1) כל סימן זה הוא מסבה"נ פ"י אות ו והלאה.

ואם החביב אינו שלם ואחרים הם שלמים, מצוה מן המובחר לברך על השלם.²

ב. אם אין ברכותיהן שוות הרי ברכת בורא פרי העץ ובורא פרי האדמה קודמין לברכת שהכל, אף על פי שהמין שברכתו שהכל חביב עליו.

אבל בפה"ע ובפה"א אם המין שברכתו בפה"א חביב עליו, צריך לברך עליו תחלה.

ואם שניהם שוים בחביבות טוב להקדים ברכת בפה"ע אע"פ שאין חיוב גמור בדבר.³

ג. אם יש ביניהם מז' המינים, אם ברכותיהם שוות (כגון תאנים וענבים עם תפוחים), מכרך על אותו שהוא ממין ז' ופוטר את האחרים אפילו הוא חצי והם שלימים.
ואם האחרים חביבים עליו יותר – מכרך על איזה שירצה.⁴

ד. יש ביניהם מז' המינים ואין ברכותיהם שוות (כגון תאנים או ענבים עם מיני קטניות) וצריך לברך על שניהם, על איזה מהם יקדים? אם שניהם שוים בחביבות, מן הדין יכול להקדים לברך תחילה על איזה שירצה, אלא שטוב יותר להקדים בפה"ע לבפה"א.
ואם אותו שאינו ממין ז' חביב עליו יותר יש להקדימו אע"פ שברכתו בפה"א.⁵

---

(2) שם ו. (3) משום שברכת שנ"ב היא ברכה כללית ובפה"ע ובפה"א הם מבוררות יותר וחשובות יותר מחביב (בדי השלחן נד ס"ק ב). ולכן כשמביאים לפניו יי"ש עם מרקחת יברך תחילה על המרקחת אף שהיי"ש חביב עליו יותר (אחרונים) (משנ"ב ריא ס"ק טז). (4) סבה"נ שם ז. ועי' במשנ"ב סי' ריא בשעה"צ אות ה שמסתפק בב' מינים שאין ברכותיהם שוות אם יש לשלם דין קדימה על החצי (בדי השלחן שם ג). (5) סבה"נ שם ח. והטעם לפי שיש בזה דיעות יש אומרים שבברכותיהם שוות מין ז' קודם וי"א שחביב קודם ע"כ פסק שיברך על איזה שירצה עי' ב"י וט"ז ריא ס"ק א (בדי השלחן שם ד). (6) סבה"נ שם. דבאין ברכותיהן שוות י"א שאין קדימה למין ז' ולא לחביב וי"א שלחביב יש דין קדימה, ע"כ פסק אדמו"ר דבשניהם שוים בחביבות יקדים איזה שירצה ואם א' מהם חביב יקדים החביב, ודעת המדרכי דאפילו באין ברכותיהם שוות יקדים מין ז' ולא חש לה אדמו"ר כמ"ש הב"י על זה (בדי השלחן שם ח).

פרשת בשלח - שבת שירה - היי תהא שנת נפלאות גדולות

ה. שבעת המינים עצמם יש להם קדימה זה על זה, שכל המוקדם בפסוק „ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ורובש“ (דבש פירושו תמרים) קודם לברכה אם הן שוים אצלו בחיבות. ואם המאוחר בפסוק חביב אצלו יותר איזה שירצה יקדים.

ו. כמה דברים אמורים שהמוקדם בפסוק מוקדם לברכה – בפירות זה על זה, או בחיטה ושעורה זו על זו. אבל חיטה ושעורה עם פירות יש להקדים החיטה והשעורה אע”פ שהפירות חביבים עליו יותר.

ז. ברכת בורא מיני מזונות אפילו של כוסמין ושכולת שועל ושיפון, שאין כתובים בפירוש בפסוק, קודמין לברכת בפה”ע של כל הפירות אף שהם מין שבעה.

– ולכן מיני מתיקה שקורין לעקיף אפילו הוא של שיפון קודמין ל”ל מיני מרקחת אפי” הן ממין ז’ ואף שהם חביבין עליו ביותר – חוץ מן הזית שהוא קודם לשעורה ואין צריך לומר לשכולת שועל ושיפון שהן מין שעורה אם שוין בחיבות, לפי שארץ השני שבפסוק הפסיק הענין וכל הסמוך לו חשוב מן המאוחר מארץ הראשון. אבל חיטה קודמת לזית וכן שעורה לתמרים.

ח. תמרים קודמים לענבים. אבל היין קודם אפילו לזית ואפילו הזית חביב עליו יותר, מפני שברכת בורא פרי הגפן חשובה מכל הברכות חוץ מברכת במ”מ בין של חיטה בין של שעורה שקודמת לבפה”ג אפילו היין חביב עליו יותר.

---

(7) סבה”נ שם ט. (8) שם י. ובאיזה חטה ושעורה הכתוב מדבר? כשהן בדרך אכילתן! כגון שעשה ממנו פת או תבשיל שבכתו במ”מ. אבל כל שמברכין עליו בפה”א או שהכל אין מברכין עליו לפני מין ז’, אא”כ הוא רבד שחביב אצלו יותר ואין ברכתו שהכל אלא בפה”א. וברכת מין ז’ הוא בפה”ע כמו שנתבאר בסעי’ ב (סבה”נ שם יא). (9) סבה”נ שם יב. וברכת מזונות של איזה מינים יש להקדים המוקדם בקרא והחשוב יותר אם שוין בחיבות, וכמו גבי ברכת המוציא, חטה קודם לשעורה, שעורה קודמת לכוסמין, כוסמין קודמין לשכולת שועל ושיפון, שיפון קודם לשכולת שועל כמ”ש בבדה”ש סי’ לח מהפמ”ג, ומיני מזונות שקביעות סעודה מועלת בהן לכרך המוציא ובהמ”ז פשוט דקודמין למעשה קדידה ושאר מיני מזונות שלעולם אין בהם חיוב המוציא, דחשובים יותר מהם, כמ”ש בסבה”נ פ”ט ו’ ז’ (בדה”ש שם ו). (10) סבה”נ שם יב. (11) שם יג. ולכן בשבת ויו”ט כשמקדש על היין צריך לכסות הפת

ט. ברכת הפת (המוציא לחם מן הארץ) אפילו של כוסמין ושיפון קודמת לכל הברכות אפילו לזית ויין.¹
י. כל מקום שהחביב קודם בין שהוא חביב עליו ברוב הפעמים אע"פ שאין חפץ בו עתה בין שחפץ בו עתה אע"פ שאינו חביב עליו ברוב הפעמים נקרא חביב.
ואם יש לפניו שני מינים, האחד חפץ בו עתה והשני חביב עליו ברוב פעמים – איזה שירצה יקדים.²

יא. כל דיני קדימות הללו אינן אלא כשניהן לפניו, אבל אם אותו שדינו להקדימו אינו לפניו, אינו צריך להמתין עליו.
ואם הביאוהו לפניו בעודו מברך על מין הראשון, אע"פ שברכותיהן שוות והשני חביב לו והוא ממין ז', מ"מ יאכל ממין הראשון תחלה.³

יב. וכל זה אם רוצה לאכול משתיהן. אבל אם אינו רוצה לאכול אלא מאחת מהן יברך עלי' ואין לו לחוש להשני' אע"פ שהיא מוקדמת בפסוק והיא חשובה וחביבה עליו, שמשום קדימתה וחשיבותה אינו מחויב לאכול ממנה כלל.⁴

ד. שבת שירה⁵

א. בשבת שירה נוהגים לאכול דייסה שחורה (=כוסמת) ובלע"ז Buckweath.⁶

שלא יראה בושתו שמקדימין לו ברכת היין וכן בשחרית שמקדש ואוכל אח"כ מיני מזונות צריך לכסותן בשעת הקידוש (הערת הקשו"ע סו"ס נה). (12) סבה"נ שם יד. (13) שם טו. (14) שם טז. (15) שם ב. ואפילו רוצה לאכול פרוסה שאינה מז' המינים ולפניו שלימה שהוא מז' המינים אינו מחויב לאכול ממנה מפני שלימותה וחשיבותה (שם).

סימן ד

(1) שבת פרשת בשלח נקראת שבת שירה על שם שבה כתובה שירת הים שאמרו בני ישראל אחר נס קריעת ים סוף. (2) ספר המנהגים. וראה בב"ח סי' רח המנהג שאוכלים בשבת זו חטים שלמות מבושלות. ובלקוטי מהרי"ה מביא מס' הדרת קודש דף מ בשם עוללת אפרים רמז ע"ז. בשלח ר"ת לאכול חטים

פרשת בשלח - שבת שירה - ה' תהא שנת נפלאות גדולות³

ב. נוהגים לעמוד בקריאת התורה כשקורין שירת אז ישיר.
בקריאת שביעי ומפטיר קורין אמחה את זכר עמלק – בסגול
ואח"כ בצירה.

ג. גם נוהגים בשבת זו לקבץ ילדי ישראל ולספר להם סיפור
קריעת ים סוף, כולל הסיפור שהילדים קטפו פירות מהאילנות שצמחו
בקרקע הים והאכילו את הציפרים, והצטרפו הציפרים לשירת בני
ישראל.

ויש לנטוע בהם מידה טובה של רחמנות על בעלי חיים שמתבטאת
בסיפור זה – ורחמיו על כל מעשיו.

בשבת שירה וע"ש הטעם משום שהמן ה' כגרעיני חטים כמ"ש בספר נחל
קדומים סוף פ' פקודי. (3) ספר המנהגים. (4) ספר המנהגים. וראה להלן
בקריאת פרשת זכור ובהערות שם. (5) ראה בספר השיחות תש"ב ע' 73
שהמהר"ל מפראג קבע מנהג זה שבשבת שירה יאספו כל המלמדי דרדקי
וההורים את הילדים בחצר בית הכנסת והורה למלמדים לספר לילדים סיפור
קריעת ים סוף, איך שהציפרים שרו ורקדו בשעה שמשה וכל ישראל, שרו שירה
אז ישיר והילדים הקטנים קטפו פירות מאילנות הים וכלכלו בהם את הציפרים
השרות והרוקדות. המהר"ל ה' מורה לתת לתינוקות דייסה להשליך לפני
התרנגולים והציפרים, וזכר לפירות הים שבהם כלכלו את הציפרים ואח"כ בדרך
המהר"ל את כל ההורים שיחנכו את ילדיהם לתורה לחופה ולמעשים טובים.

ובספר השיחות תשמ"ט ע' 222 מביא שאף שאדמו"ר מהרי"צ סיפר ע"ד
מנהג זה מ"מ לא ראינו שינהוג כן. וממשיך שם שי"ל מהטעמים לזה – מ"ש
אדמוה"ז בשו"ע שכד, ח, יש נוהגים לתת חטים לפני העופות בשבת שירה, ואינו
נכון שהרי אין מזונותיהם עליך" ודפסק כהמג"א שם. ודלא כמו שמסיק בס'
תוספות שבת שם (והובא בס' אורחות חיים שם), ואפשר דכיון שנהגו כן לשם
מצוה, דמרגלא בפומיהו שהעופות אמרו שירה בימ, לכן אין להקפיד בכך".
ובימינו אלו לא מצוי שיהיו תרנגולים וכיו"ב שמזונותיהם עליך – כפי שהי'
בדורות שלפנ"ז בעיירות הקטנות.

בכ"ז ה"ז רק בנוגע להאכיל העופות וכיו"ב, אבל כודאי שיש לספר לילדים
כל הנ"ל, ובמיוחד – לנטוע בהם מידה טובה של רחמנות על בעלי חיים
(שמתבטאת גם בסיפור דהאכלת העופות), ורחמיו על כל מעשיו" (תהלים קמה.
ט. וראה ב"מ פה. א. רמב"ם סוף ה' עבדים) – ספר השיחות שם.

פרשת בשלח - שבת שירה - ה' תהא שנת נפלאות גדולות

לזכות

הילד יצחק מרדכי שי'
לרגל הכנסו לבריתו של אאע"ה
ביום הש"ק פר' וארא ר"ח שבט
ה' תהא שנת נפלאות גדולות
צדי"ק שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

נדפס ע"י הוריו

הרה"ת ר' מאיר דוב וזוגתו שפרה ביילא שיחיו

שמשוני

ולזכות זקניו

הור"ח ר' עוזיאל וזוגתו

ומשפחתו שיחיו

שמשוני

הרה"ת ר' משה וזוגתו מרת רעכיל ציפרה

ומשפחתו שיחיו

לוי

הור"ח ר' שמעון רפאל וזוגתו שיחיו

לוי

הרה"ח הרה"ג ר' שאול אלישע שיחי' בוים

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לרפואה שלימה ולאריכות ימים ושנים טובות ונעימות

תיכף ומיד ממש

נדפס ע"י

חברי המערכת

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לרפואה שלימה ולאריכות ימים ושנים טובות

תיכף ומיד ממש

נדפס ע"י

הרה"ת ר' לוי אלטר ומשפחתו שיחיו רויטער

לזכות

הרב משה אהרן צבי ש"י

וויזנאו

סרת העניא רבקה רות תח"י

ווייס

שירותי מחשב ותכנת סדר הדפוס "סדרית" - באדיבות

E.S.T. Computers 4403 14th Ave. (718) 972 4648

להצלחה רבה ומופלגה